

Het ongelijke juk

“Gaaf niet met ongelovigen onder een ongelijk juk.”

2 Korintiërs 6:14

De apostel fchrijft dat wij niet met ongelovigen onder ‘een ongelijk juk’ moeten gaan (2 Kor. 6:14). Deze vergelijking uit het boerenbedrijf fpreekt moderne lezers misschien niet meteen aan. In Paulus’ tijd trokken tweetallen van dieren, zoals ezels of ossen, samen een juk voort met daaraan bevestigd een wagen of een landbouwwerktuig. Natuurlijk combineerde men steeds *gelijksoortige* dieren onder zo’n juk; ongelijksoortige (dus reine en onreine) dieren mocht men in het Oude Testament niet eens met elkaar kruisen, laat staan dat ze samen onder hetzelfde juk dienst deden.

Interessant is dat Paulus in Filippenzen 4:3 een woord voor ‘metgezel’ gebruikt dat lett. ‘jukgenoot’, vandaar ‘partner’, ‘collega’ (en in het klassieke en ook in het moderne Grieks zelfs ‘echtgenoot’) betekent. Een ‘juk’ is in het Grieks een *zugos*, en het zojuist gebruikte woord voor jukgenoot/metgezel is *suzugos*.

Welnu, zegt Paulus, er zijn mensen met wie jullie als gelovigen in geen enkel opzicht een gelijk span kunnen vormen, en dat zijn óngelovigen. Een met hen gevormd juk (span) is per definitie ongelijk! Er is immers geen enkel wezenlijk punt van overeenkomst tussen een gelovige en een ongelovige. Licht en duisternis zijn toch ook niet te combineren? Of Christus met Belial, de duivel? Of Gods tempel met afgoden? Samen vormen we als gelovigen de tempel van de levende God, en Paulus citeert om dit te onderbouwen Leviticus 26:11-12. God woont en wandelt onder ons, Hij is onze God en wij zijn Zijn volk. Daar horen geen afgoden bij!

Wat (door afgodendienst) onrein is – een aanduiding voor ongelovigen – is dan ook een verhindering voor de gemeenschap met God. Gelovigen kunnen daarom geen span vormen met ongelovigen. Paulus onderbouwt ook die laatste zinnen met citaten uit het Oude Testament. Dat laat zien dat deze wijze van denken niet pas door Paulus is uitgedacht, maar al eeuwen geleden in het Woord van God vermeld staat.

Dit gedeelte fpreekt over verbindingen tussen gelovigen en ongelovigen die er niet zouden moeten zijn *en die dus ontbonden dienen te worden; zie vers 17!* Te denken valt daarbij in onze tijd aan samenwerkingsverbanden in de godsdienstige, zakelijke, financiële of ideologische sfeer, zoals bijvoorbeeld compagnonschappen, partnerschappen. Een gelovige die op zo’n terrein met ongelovigen een ongelijk juk blijft vormen, verloochent ten diepste zijn christelijke positie.

Vaak wordt het verbod om met ongelovigen een ongelijk juk te vormen, beperkt tot het *huwelijk*. Inderdaad is dit dé Schriftplaats die laat zien waarom een gelovige niet met een ongelovige behoort te trouwen: gelovigen en ongelovigen hebben het meest wezenlijke immers niet gemeenschappelijk. Zij vormen als huwelijkspartners inderdaad een ongelijk juk. Toch is dat niet de eerste uitleg van dit gedeelte. Het gaat hier immers, zoals we zojuist zagen, over *verbindingen die ongedaan gemaakt kunnen en moeten worden* – en dat kan bij het huwelijk niet! Deze woorden mogen dus *niet* gelezen worden als een oproep om een huwelijk tussen een

gelovige en een ongelovige, mocht het toch ooit gesloten zijn, dan maar te ontbinden! Dat zou namelijk strijdig zijn met het onderwijs dat Paulus in 1 Korintiërs 7:12-15 heeft gegeven. Het initiatief om een huwelijk tussen een gelovige en een ongelovige te ontbinden, mag nooit van de gelovige uitgaan. Neemt de *ongelovige* hierin het initiatief, dan mag de gelovige in dat initiatief bewilligen.

Enkele taalkundige bijzonderheden

Tot slot een paar details: *Gaat niet met ongelovigen onder een ongelijk juk*. Deze zin is een ellips (een verkorte zegswijze) voor ‘Gaat niet met ongelovigen onder een juk; dat zal per definitie een ongelijk juk zijn’. ‘Gaat niet’ is letterlijk: ‘wordt niet’ (Gr. *mè ginesthe*). Een dergelijke toestand moet dus niet tot stand komen.

‘Onder een ongelijk juk’ is een participium van een werkwoord (Gr. *heterozugeoo*), afgeleid van een bijv. naamwoord dat letterlijk ‘ander-jukig’ (Gr. *heterozugos*) betekent. Het komt voor in Leviticus 19:19 in de Septuaginta, de Griekse vertaling van het Oude Testament, als kwalificatie van ‘onder een andersoortig juk behorend’ (dus andersoortig) vee, dat men niet met elkaar mocht laten paren. Het werkwoord heeft dus de betekenis: ‘onder één en hetzelfde juk gaan met iemand anders, ook al heeft deze niet de vereiste eigenschappen’. Zie ook Deuteronomium 22:10 (‘Gij zult niet ploegen met een rund en een ezel tezamen’).

‘Met ongelovigen’: ‘ongelovigen’ (Gr. *apistoi*) zijn bij Paulus, zoals overal elders in zijn brieven, mensen die niet in Christus geloven en dus geen christenen zijn (zie 1 Kor. 6:6; 7:12,14,15; 10:27; 14:22,23; 2 Kor. 4:4; 1 Tim. 5:8; Tit. 1:15).

Oude Sporen 2010

